

Noen tanker om en god grunnmur for en fornyet narkotikalovgivning
inspirert av artikkelen "Fordømmelse og straff!"
av Torstein Bieler Østtveit trykket i
Aftenpostens Aftenutgave den 13.november 2008

Angsten for frihet

Fordømmelsens historie er i Europa har lang og smertefull. Vi har gått så langt å brenne annerledes tenkende på bål. Noe så forferdelig, noe så utrolig hjerterått har vi hatt på vår egen gårds plass. Vi tror kanskje at det er lenge siden det skjedde. Men iakttar vi rundt oss idag ser vi at heksebålenes råe hjerteløshet ennå er like aktuelt. Hos oss i Europa meget mer i det skjulte, fantasifullt tildekket. Bak denne grove unyanserte holdning, denne pøblenes glede av tortur av andre, sto (i middelalderen) kristendommens maktmenn.

Men disse er langt fra døde.

De lever i beste velgående. De er midt iblant oss.

Vi har den kristne bedreviter rundt oss hver eneste dag. Men han er ikke alene. Også den muslimske bedreviter fremhever seg sterkt, den hinduistiske og den buddistiske. Men det er ikke religionen som taler. Her trer et allmennt menneskelig fenomen frem, gyldig over alt hvor mennesker ferdes. Bedreviteren lever i alle land, under alle hudfarver og taler med alle verdens språk. Det er jantelovens talsmenn.

Gjennom ham taler lengselen etter kontroll og angsten for frihet. Politikerne, følsomme som de er for flertallets krav, talte hans språk og formulerte dagens narkotikalovgivning. Derfor er vi ennå blinde for et meget høyt forbruk av sovepiller. Derfor ser vi ikke forbruk av nervepiller, av motkjedsomhet- og foravslappelsesspiller. Heller ikke aktivitetspiller eller alkohol.

Men for nordmenn og -kvinner skulle ikke dette være noe nytt. Det er jo ikke mange årene siden at alkoholens klamme hånd holdt den norske befolkning i et jerngrep. Vi vet alle at det er mange grunner for lengselen etter en (skikkelig) berusning. Men ofte glemmer vi, at hvis vi fordømmer, kan vi ihvertfall være sikre på at vår forståelse for dette blir mangelfull.

Nytelse

For vi lengter etter nytelse. Vi vil være fine som solkongen, være en "konge på haugen" med silkeskjerf, portvin og damaskduk, rik som Røkke og vill og vakker som Mia Gundersen. Men vi vil ikke være oss selv, enn så lenge. Denne lengsel fører oss inn i farvann med mange skjær i sjøen. Det norske språks begrep viser noe av det: Ordet "rus" står ikke alene. Nei, vi har sågar ordet "bakrus".

Kaffe er idag en hverdagsnytelse. Men det var ikke slik for 500 år siden. Salt (som ved riktig dosering også kan gi et skikkelig fraspark) og pepper var en gang en skjeldenhet på de rikes bord. Nytelsen var alltid rik på nyanser og aspekter. Vi kjenner dem godt: En fin portvin kan være himmelsk. Mens en rødvinstranker har et åndedrett som stinker infernalsk. Så var alltid både himmel og helvetet tilstedeværende med nytelsen.

Nytelsen står ethvert kunstnerisk begavet menneske nært. Å nyte farvene og formene i maleriet, språkets mesterskap i poesien og kanskje det fengende i klangen, rytmene i musikken. Og den sjelelige nytelse kan akkompagneres fortreffelig med smaken av en sigar eller et glass rødvin...

Å nyte uten å bli utnyttet

Mange dør under nytelse. Ikke bare av heroin, alkohol, ecstasy og opium. I årenes løp har mange (langsomt) avgått ved døden (nyresvikt) fordi saltforbruket var altfor høyt. Vi vet at etter 2.verdenskrig var forbruket av fet mat høyt, fordi man under krigen ikke hadde særlig tilgang på fett. Så spiste i løpet av 60 årene mange seg til døde på fett (hjerte-, og hjerne-karsykdommer).

Det dreier seg om å kunne balansere, å kunne leve med nytelse uten at nytelsen får overtaket. Å kriminalisere noen er ikke veien å gå for å få grep om en uheldig samfunnsutvikling. Det er tilbake til en mørk middelalder å låse hverandre inn fordi noen av oss ikke klarte balansegangen. Da har vi valgt å la hakkeordningen fra hønsegården være det demokratiske resultat. Men meget bedre ville det være å bygge opp en kultur i vårt indre landskap hvor vi evner å nyte uten å bli utnyttet!

Sven-Inge Johansen

epost@sveningejohansen.com